

Sygn. akt III AUa 1564/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Maria Pietkun (spr.)

Sędziowie: SSA Barbara Pauter

SSA Danuta Rychlik-Dobrowolska

Protokolant: Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 23 lutego 2017 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) Spółki z o.o. w W. poprzednio (...) Sp. z o.o. we W.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.**

przy udziale zainteresowanych: **A. K. (1), A. K. (2), A. P., T. M., W. P., B. M.**

o składki

na skutek apelacji (...) Spółki z o.o. w W. poprzednio (...) Sp. z o.o. we W.

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 10 maja 2016 r. sygn. akt IX U 340/15

I. oddala apelację,

II. zasądza od wnioskodawcy na rzecz strony pozwanej kwotę 3150 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 10 maja 2016 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu IX Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie (...) sp. z o.o. we W. (obecnie: (...) sp. z o.o. w W.) od sześciu decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 17 listopada 2014 r., stwierdzających podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne A. K. (1), A. P., A. K. (2), B. M., T. M. i W. P. jako pracowników wnioskodawcy, w okresach wymienionych szczegółowo w poszczególnych decyzjach z uwzględnieniem kwot pieniężnych, jakie ubezpieczeni otrzymywali w ramach napiwków.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny sprawy:

A. K. (1) była zatrudniona w (...) sp. z o.o.” z siedzibą we W. na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 marca 2008 r. do 9 maja 2008 r. na stanowisku barmana-recepcjonisty. Na podstawie umowy o pracę przyznano jej wynagrodzenie zasadnicze oraz premię uznaniową. Miejscem pracy było kasyno gry we W.. W roku 2008, w związku z zatrudnieniem,

ubezpieczona otrzymywała napiwki, w wysokości proporcjonalnej do punktów uzyskanych w związku z jej stażem pracy i zajmowanym stanowiskiem.

A. K. (2) była zatrudniona w (...) sp. z o.o. z siedzibą we W. na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 stycznia 1997 r. do 30 kwietnia 2008 r., na stanowiskach: specjalisty ds. automatów losowych i kas, recepcjonisty, barmana-remontera i barmana-recepcjonisty, a miejscem pracy było kasyno gry we W.. Zgodnie z zawartą umową o pracę ubezpieczona przyznano wynagrodzenie zasadnicze oraz premię uznaniową. W roku 2008, w związku z zatrudnieniem, ubezpieczona otrzymywała napiwki, w wysokości proporcjonalnej do punktów uzyskanych w związku z jej stażem pracy i zajmowanym stanowiskiem.

W. P. (z d. K.) była zatrudniona w (...) sp. z o.o. z siedzibą we W. na podstawie umowy o pracę w okresie od 10 lipca 2007 r. do 4 października 2008 r. na stanowisku barmana-recepcjonisty. Na podstawie umowy o pracę przyznano jej wynagrodzenie zasadnicze oraz premię uznaniową. Miejscem pracy było kasyno gry we W.. W roku 2008, w związku z zatrudnieniem, ubezpieczona otrzymywała napiwki, w wysokości proporcjonalnej do punktów uzyskanych w związku z jej stażem pracy i zajmowanym stanowiskiem.

T. M. był zatrudniony w (...) sp. z o.o. z siedzibą we W. na podstawie umowy o pracę w okresie od 2 kwietnia 2007 r. do 10 września 2009 r. na stanowiskach pomocnika krupiera i krupiera. Na podstawie umowy o pracę przyznano mu wynagrodzenie zasadnicze oraz premię uznaniową. Miejscem pracy było kasyno gry we W.. W roku 2008, w związku z zatrudnieniem, ubezpieczony otrzymywał napiwki, w wysokości proporcjonalnej do punktów uzyskanych w związku z jego stażem pracy i zajmowanym stanowiskiem.

A. P. była zatrudniona w (...) sp. z o.o. z siedzibą we W. na podstawie umowy o pracę w okresie od 18 kwietnia 2006 r. do 31 lipca 2012 r. na stanowiskach: kasjera, barmana-kelnera i barmana-recepcjonisty. Na podstawie umowy o pracę przyznano jej wynagrodzenie zasadnicze oraz premię uznaniową. Miejscem pracy było kasyno gry we W.. W roku 2008, w związku z zatrudnieniem, ubezpieczona otrzymywała napiwki, w wysokości proporcjonalnej do punktów uzyskanych w związku z jej stażem pracy i zajmowanym stanowiskiem.

B. M. była zatrudniona w (...) sp. z o.o. z siedzibą we W. na podstawie umowy o pracę w okresie od 21 czerwca 1997 r. do 31 sierpnia 2015 r. na stanowiskach: barmana, osoby obsługującej automaty i kasjera. Na podstawie umowy o pracę przyznano jej wynagrodzenie zasadnicze oraz premię uznaniową. Miejscem pracy było kasyno gry we W.. W roku 2008, w związku z zatrudnieniem, ubezpieczona otrzymywała napiwki, w wysokości proporcjonalnej do punktów uzyskanych w związku z jej stażem pracy i zajmowanym stanowiskiem.

(...) sp. z o.o. z siedzibą we W. w roku 1990 rozpoczęła swoją działalność, uruchamiając kasyna na terenie m. in.: W., W. i S.. Od początku działania spółki jej pracownicy, w tym m.in. krupierzy, pracownicy baru, kierownicy sal, kasjerzy i pracownicy zatrudnieni bezpośrednio przy obsłudze kasyna, otrzymywali napiwki od klientów kasyna. Napiwki były przekazywane w formie gotówki lub żetonów. Żetony miały formę żetonów używalnych wyłącznie do gry, tzw. żetonów kolorowych lub żetonów możliwych do bezpośredniej zamiany na pieniądze gotówkowe, tzw. żetonów cashowych. Pieniądze i żetony cashowe otrzymywane z tytułu napiwków umieszczano w specjalnych kasetkach, tzw. tip boxach, znajdujących się przy m. in. stołach do gry. W każdym kasynie znajdowało się od kilku do kilkunastu takich kasetek. W spółce istniał zwyczaj podziału napiwków. Wysokość napiwku otrzymywanego przez danego pracownika była zależna od punktów związanych z zatrudnieniem na danym stanowisku pracy. Napiwki nie były pracownikom przyznawane za okresy ich pobytu na zasiłkach chorobowych, natomiast otrzymywali je również za okresy urlopów wypoczynkowych.

W spornym okresie wnioskodawca prowadził rejestr napiwków. Wysokość napiwków wpisywano do rejestru każdego dnia po zamknięciu kasyna, około godziny 6 lub 7 rano. Pieniądze i żetony uzyskane z tytułu napiwków były przyjmowane przez kasjera, przeliczane i zamykane w pomieszczeniu kasowym (żetony po zamianie na pieniądze). Od kwot pieniężnych otrzymywanych z tytułu napiwków były odprowadzane zaliczki na podatek dochodowy.

W spornym okresie zaliczki na podatek dochodowy od napiwków odprowadzał pracodawca z otrzymanych napiwków. Wypłaty napiwków dokonywano raz lub dwa razy w miesiącu w formie gotówkowej. Do 2007 r. zaliczka ta

była obliczana i uiszczana samodzielnie przez każdego pracownika. Począwszy od tego roku jej obliczaniem i odprowadzaniem zaczęli zajmować się pracownicy Spółki.

W. Z. jest zatrudniony w (...) sp. z o.o. z siedzibą we W. od 1990 r., początkowo na stanowisku wiceprezesa zarządu, a później dyrektora. Przez kilka lat, w związku z wykonywaną pracą, otrzymywał napiwki.

W trakcie kontroli przeprowadzonej u płatnika składek – (...) sp. z o.o. w okresie od 4 lutego 2014 r. do 10 czerwca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. ustalił, że wnioskodawca jako płatnik składek nie zadeklarowała składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne, od otrzymanych bezpośrednio od klientów kasyna napiwków, m.in. w stosunku do następujących ubezpieczonych:

- A. P. za miesiąc styczeń 2008 r. i w okresie od marca do grudnia 2008 r.,
- A. K. (2) za miesiąc styczeń 2008 r. i w okresie od marca do maja 2008 r.,
- B. M. za miesiąc styczeń 2008 r. i w okresie od marca do grudnia 2008 r.,
- T. M. za miesiąc styczeń 2008 r. i za okres od marca do grudnia 2008 r.,
- W. P. za miesiąc styczeń 2008 r. i w okresie od marca do października 2008 r.,
- A. K. (1) za miesiąc kwiecień 2008 r.

Wnioskodawca składał zastrzeżenia do protokołu kontroli organu rentowego z 10 czerwca 2014 r. W zastrzeżeniach wskazał, że w jego ocenie organ rentowy w sposób błędny uznał, że od kwot pieniężnych otrzymywanych przez pracowników wnioskodawcy od klientów kasyna w ramach napiwków powinny być odprowadzone należne składki na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, bowiem napiwek jest dobrowolnym świadczeniem osoby trzeciej, a nie, jak błędnie przyjął organ rentowy częścią wynagrodzenia, a więc świadczenia wypłacanego przez pracodawcę z tytułu świadczonej pracy. Wnioskodawca zakwestionował w całości prawidłowość ustaleń organu rentowego odnośnie wysokości różnicy w naliczeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Organ rentowy poinformował wnioskodawcę, że powyższe zastrzeżenia do protokołu kontroli nie zostały uwzględnione w całości.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że odwołania wnioskodawcy podlegały oddaleniu jako bezzasadne. Sąd ten, przywołując treść art. 83 ust. 1 pkt 3, art. 4 pkt 9, art. 18, art. 6 ust. 1 pkt, art. 17 ust. 1 i art. 20 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, a także art. 12 ust. 1 i art. 9 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych wskazał, że okoliczność sporną stanowiło w niniejszej sprawie ustalenie, czy przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne ubezpieczonych: A. K. (1), W. P., T. M., B. M., A. K. (2) i A. P., za okresy wskazane w zaskarżonych decyzjach, powinny być uwzględnione również kwoty pieniężne uzyskiwane przez te osoby z tytułu otrzymywanych napiwków. Sąd pierwszej instancji, uzasadniając swoje stanowisko powołał się na orzeczenie Sądu Najwyższego z 9 września 2010 r., sygn. akt II UK 98/10, a także na wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego, m.in. z 14 listopada 2006 r., sygn. akt II FSK 1416/05 oraz z 4 kwietnia 2012 r., sygn. akt II FSK 1747/10.

Jak wskazał Sąd stan faktyczny został ustalony na podstawie dowodu z dokumentów, w tym: protokołu kontroli organu rentowego i jego informacji odnośnie sposobu rozpatrzenia zastrzeżeń wnioskodawcy do protokołu kontroli, akt rentowych i osobowych A. K. (1), W. P., T. M., B. M., A. K. (2) i A. P., dowodu z przesłuchania W. P., T. M., B. M., A. K. (2) oraz dowodu z zeznań świadka W. Z.. Dowody z dokumentów Sąd uznał za wiarygodne z uwagi na fakt, że żadna ze stron nie zakwestionowała ich wiarygodności. Zeznania świadków i ubezpieczonych Sąd również uznał za

wiarygodne, bowiem w ocenie tego Sądu były wewnętrznie spójne i logiczne oraz wzajemnie się uzupełniały, a ponadto korespondowały z materiałem dowodowym wynikającym z akt osobowych ubezpieczonych.

Sąd pierwszej instancji zaznaczył, że na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego ustalono w sposób nie budzący wątpliwości, że ubezpieczeni, którzy w spornym okresie byli zatrudnieni na podstawie umów o pracę, otrzymywali w spornym okresie napiwki od klientów kasyna. Pieniądze bądź żetony, które miały określoną wartość, trafiały do specjalnej kasetki należącej do wnioskodawcy przechowywanej w pomieszczeniach kasowych, a więc były na pewnym etapie gromadzone przez pracodawcę. Kwoty pieniężne uzyskiwane tytułem napiwków nie wchodziły w skład wynagrodzenia ubezpieczonych. Wysokość napiwków była uzależniona od punktów uzyskanych przez każdego z pracowników kasyna w związku z zajmowanym stanowiskiem oraz stażem pracy. Kwoty pieniężne przekazywane tytułem napiwków były gromadzone w specjalnych puszkach, tzw. tip-boxach, umieszczonych głównie przy stołach gry. Każdego dnia rano, po zamknięciu kasyna kasjer wpisywał do ewidencji wysokość kwot pieniężnych zgromadzonych z tytułu udzielanych napiwków. Pracownikom wypłacano kwotę pieniężną należną tytułem uzyskanych przez nich napiwków raz lub dwa razy w miesiącu. Od kwot pieniężnych uzyskiwanych przez pracowników tytułem napiwków była odprowadzana zaliczka na podatek dochodowy od osób fizycznych, którą obliczał i odprowadzał pracodawca.

Według Sądu płatnik w toku procesu nie wykazał faktu, że to pracownicy ustalili zasady podziału napiwków, a wręcz przeciwnie, ponieważ w zeznaniach świadka W. Z. pojawił się fakt, że podobne zasady rozdziału napiwków funkcjonują w innych państwach, w których prowadzi się kasyna gry. Zdaniem Sądu, fakt ten również wskazuje, że zasada podziału napiwków była niejako narzucona przez pracodawcę.

Zdaniem Sądu Okręgowego, stan faktyczny w niniejszej sprawie jest analogiczny do stanu faktycznego opisanego we wspomnianym wyżej wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 4 kwietnia 2012 r., bowiem w przedmiotowej sprawie kwoty pieniężne pochodzące z napiwków każdego dnia rano, po zamknięciu kasyna były przeliczane przez kasjera i zamykane w pomieszczeniu kasowym. W związku z tym, należy uznać że przez pewien okres czasu wnioskodawca był posiadaczem środków pieniężnych pochodzących z napiwków. Środki w postaci napiwków, były adresowane imiennie do określonego pracownika lub grupy pracowników, były zbierane i przechowywane przez pracodawcę, a następnie były przekazywane pracownikom, którzy dokonywali podziału między siebie, w zależności od ilości punktów związanych z zajmowanym stanowiskiem.

Mając na uwadze ustalone okoliczności faktyczne sprawy, a także przytoczone przepisy prawne i orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego, Sąd ten stanął na stanowisku, że kwoty pieniężne uzyskiwane przez ubezpieczonych w ramach napiwków powinny być uwzględniane przy ustalaniu wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Napiwki należy bowiem uznać za przychody uzyskane ze stosunku pracy. Bez znaczenia pozostaje fakt, że przychody te nie były finansowane przez wnioskodawcę jako pracodawcę, a sama wypłata napiwków była uzależniona jedynie od dobrej woli klientów kasyna, przy równoczesnym braku skutecznego prawnie roszczenia ubezpieczonych o wypłatę napiwków. Obowiązkiem pracodawcy było bowiem pobranie zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych.

Dalej Sąd ten podał, że z obowiązujących w 2008 r. przepisów, tj. §1 rozporządzenia Ministra Finansów z 3 czerwca 2003 r. wynika, że podmioty zarządzające gry w kasynach były zobowiązane ewidencjonować napiwki w rejestrze napiwków. Rejestr zawierał dane takie jak: liczbę porządkową i datę wpisu, wartość napiwków zgromadzonych danego dnia oraz imiona i nazwiska pracowników kasyna, którym są wypłacane te napiwki, wraz z wartością napiwków wypłaconych poszczególnym pracownikom kasyna, datą wypłaty napiwku i podpisem odbioru. Zgodnie z §7 cyt. rozporządzenia rejestr miał być przechowywany przez okres 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku. W związku z powyższym napiwki były i są przychodem ze stosunku pracy, podlegały opodatkowaniu łącznie z wynagrodzeniem za pracę, a płatnik miał obowiązek pobrania zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz przechowywania rejestru napiwków.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy pozostaje powołanie się przez skarżącego na brzmienie wyroku Sądu Wojewódzkiego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu, Wydziału VIII Ubezpieczeń Społecznych z 22 kwietnia 1993 r., sygn. akt VIII 2718/92, w którym orzeczono, że od kwot pieniężnych otrzymywanych przez pracowników tytułem napiwków wnioskodawca nie ma obowiązku uiszczania składek na ubezpieczenia społeczne. Odnosząc się do tej kwestii Sąd uznał, że wyrok ten wydano ponad 20 lat temu, a więc w zupełnie innym stanie prawnym, w szczególności przed wejściem w życie ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Z tego względu, mając na uwadze obecny stan prawny, a także stanowisko Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego zawarte w przytoczonych wyżej orzeczeniach, Sąd ten uznał, że stanowisko Sądu Wojewódzkiego, wyrażone w wyroku z 22 kwietnia 1993 r. jest już nieaktualne.

Pozbawione znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy były również w ocenie Sądu Okręgowego ekspertyzy prawne dr hab. T. S. i dr hab. P. B. (1), dotyczące kwestii odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne od kwot pieniężnych uzyskanych tytułem napiwków, a także zgodności z Konstytucją ewentualnego obowiązku odprowadzania składek od napiwków. Sąd wskazał, że poglądy doktryny prawniczej mogą być uwzględniane podczas wydawania wyroku, jednak zgodnie z zasadą niezawisłości sędziowskiej Sąd, wydając wyrok, nie jest związany tymi poglądami.

Mając na względzie materiał dowodowy zgromadzony w sprawie oraz obowiązujące w 2008 r. przepisy Sąd pierwszej instancji uznał, że osiąganie przychodu przez ubezpieczonych pozostawało w prawnym i faktycznym związku z zatrudnieniem, co jest wystarczające do uznania, że jest to przychód ze stosunku pracy w rozumieniu art. 12 p. d. o. f., który stanowi, że źródło finansowania wypłat i świadczeń nie ma znaczenia dla możliwości zakwalifikowania ich jako źródła przychodu ze stosunku pracy. W przedmiotowej sprawie zasady rozdziału napiwków były dokonywane na podstawie zwyczaju, który był przez pracowników co najmniej akceptowany. W przedmiotowej sprawie nie ma znaczenia, że wysokość napiwków zależała od liczby klientów, ich hojności i podlegała wahanom. Sporne kwoty napiwków miały więc cechy przychodu ze stosunku pracy, w związku z czym, zgodnie z art. 17 ust. 1 i 2, 18 ust. 1 i art. 20 ust. 1 w związku z art. 4 pkt. 9 s.u.s. stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz chorobowe i wypadkowe oraz na ubezpieczenia zdrowotne zgodnie a art. art. 81 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z dnia 27 sierpnia 2004 r. (t. j. Dz.U. z 2008 r., nr 164, poz. 1027 ze zm.).

Mając to wszystko na uwadze Sąd Okręgowy oddalił odwołania wnioskodawcy. Orzeczenie o kosztach zastępstwa procesowego zostało wydane na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez wnioskodawcę apelacją w całości. Wnioskodawca zarzucił mu:

1. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie i wyprowadzenie z materiału dowodowego wniosków nielogicznych, sprzecznych albo w ogóle z niego niewynikających, skutkujące błędnym ustaleniem stanu faktycznego lub błędną dedukcją, co do istotnych elementów stanu faktycznego, a w konsekwencji błędną subsumpcją art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych ("u.p.d.o.f.");
2. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez: (i) niewskazanie przez sąd I instancji podstawy prawnej rozstrzygnięcia; (ii) niewskazanie w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia wszystkich faktów, które sąd I instancji uznał za udowodnione, wszystkich dowodów, na których się oparł oraz przyczyn, dla których sąd I instancji odmówił wiarygodności i mocy dowodowej niektórym dowodom; (iii) brak uzasadnienia przez sąd I instancji przyczyn pominięcia niektórych (kluczowych) twierdzeń i dowodów Spółki; (iv) oparcie uzasadnienia zaskarżonego wyroku na uzasadnieniu wyroku z 18 września 2015 r. o sygnaturze IX U 104/15, wydanego w podobnej sprawie przez Sąd Okręgowy we W. orzekający w innym składzie osobowym (ale w tym samym referacie sądu I instancji), poprzez powielenie znacznej części uzasadnienia ww. wyroku, oraz przedstawienie go jako własnego, co stanowi również naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. oraz zasady samodzielnej i swobodnej oceny materiału dowodowego i rozpoznawania spraw przez sąd orzekający; (v) oparcie uzasadnienia zaskarżonego wyroku na orzecznictwie sądowym przytoczonym

w sposób wyrywkowy lub zniekształcony (dotyczy to w szczególności wyroku Sądu Najwyższego z 9 września 2010 r. w sprawie o sygn. akt II UK 98/10 oraz wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 14 listopada 2006 r. w sprawie II FSK 1416/05);

3. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 207 § 6 k.p.c., 217 § 1, 2 i 3 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 233 k.p.c., art. 235 § 1 i 2 k.p.c., art. 473 § 1 k.p.c. w zw. z art. 207 § 6 k.p.c. poprzez pominięcie lub oddalenie istotnej części materiału dowodowego złożonego do akt niniejszej sprawy, pomimo braku wyjaśnienia okoliczności faktycznych sprawy oraz przyjęcia ustaleń stanu faktycznego sprzecznych ze złożonym do akt sprawy materiałem dowodowym, pomimo braku spóźnienia w zgłoszeniu twierdzeń oraz dowodów Spółki, oraz pomimo że przeprowadzenie dowodu z dokumentów nie doprowadziłoby do przedłużenia postępowania, a byłoby konieczne do prawidłowego ustalenia stanu faktycznego sprawy;

4. naruszenie przepisów postępowania, art. 365 § 1 k.p.c., poprzez ponowną ocenę kwestii prawnej prawomocnie rozstrzygniętej wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we W. z 22 kwietnia 1993 roku, sygn. akt VIII U 2718/92, który to wyrok wprowadził materialny skutek prawomocności orzeczenia wydanego w analogicznej sprawie, oraz orzeczenie w sposób odmienny od prawomocnego rozstrzygnięcia z 1993 roku, co stanowi ponadto naruszenie zasady praworządności i powagi wymiaru sprawiedliwości;

5. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 299 k.p.c., art. 232 zd. 2 k.p.c. i art. 302 § 1 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt. 5 k.p.c. poprzez: (i) dopuszczenie z urzędu dowodu z przesłuchania strony innej niż strona powodowa, przed przeprowadzeniem dowodów z przesłuchania świadków oraz przed przeprowadzeniem pozostałych dowodów wnioskowanych przez Spółkę; oraz (ii) pominięcie wniosku o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania strony powodowej, pomimo złożenia wniosku w tym zakresie przez Spółkę, przy jednoczesnym dopuszczeniu z urzędu dowodu z przesłuchania zainteresowanych, co doprowadziło do pozbawienia Spółki możliwości obrony swych praw oraz naruszyło jej prawo do sądu i równego traktowania stron;

6. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 230 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie oraz uznanie twierdzeń W. K., T. M., B. M. i A. K. (2) przyznane, mimo że pismem z 4 marca 2016 r. Spółka zaprzeczyła wszystkim twierdzeniom ww. ubezpieczonych, w części, w jakiej są sprzeczne z twierdzeniami Spółki oraz powołanym przez Spółkę w toku sprawy materiałem dowodowym;

7. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 6 k.p.c. w zw. z art. 219 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie oraz nierozpoznanie wniosku spółki o połączenie do łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia wszystkich odwołań złożonych przez Spółkę od 596 decyzji organu rentowego wydanych w prowadzonej przez organ rentowy sprawie znak (...) (lista decyzji w aktach sprawy), pomimo że wszystkie skarżone przez Spółkę decyzje dotyczą tego samego stanu faktycznego i prawnego;

8. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 12 ust. 1 u.p.d.o.f. w zw. z art. 4 pkt 9 u.s.u.s. poprzez jego nieuzasadnione zastosowanie, pomimo tego, że (i) napiwki stanowią dochód otrzymywany od osób trzecich, (ii) przy okazji świadczenia pracy, (iii) świadczenie w postaci napiwku otrzymywały również inne osoby, w tym zleceniobiorcy Spółki lub nawet inni goście kasyna gry;

9. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 336 k.c. w zw. z art. 835, art. 839 k.c. i art. 710 k.c. poprzez ich niezastosowanie oraz błędne uznanie, że Spółka jako przechowawca środków pieniężnych pozyskanych przez obsługę kasyna gry w formie napiwków, lub użyczający pomieszczenia do ich przechowywania czy też świadczący w zakresie prekarium (sąd I instancji nie określił kwalifikacji prawnej powyższego) stała się posiadaczem tychże środków oraz je gromadziła, podczas gdy zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego przechowawca, tudzież użyczający lokalu na zasadzie prekarium, nie jest posiadaczem przedmiotów, a co najwyżej ich dzierżycielem (tylko w zakresie przechowania);

10. naruszenie art. 6 k.c. poprzez naruszenie zasad rozkładu ciężaru dowodu oraz uznanie domniemania należności daniny publicznej i domniemania prawdziwości zeznań strony zainteresowanej oddaleniem odwołania;

11. naruszenie art. 2 w zw. z art. 84 i art. 217, art. 32 oraz art. 87 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. nr 78, poz. 483, dalej: "Konstytucja") - będące konsekwencją błędnej wykładni art. 12 § 1 u.p.d.o.f. - poprzez ustalenie podstawy wymiaru składek i nałożenie obowiązku uiszczenia świadczenia publicznego na Spółkę w oderwaniu od źródła, z którego nastąpić może zaspokojenie obowiązku, w szczególności w zakresie, w jakim przewiduje on uwzględnienie w podstawie wymiaru składek oraz nałożenie na pracodawcę obowiązków płatnika i obowiązku sfinansowania składek w zakresie finansowanym przez pracodawcę, w stosunku do świadczeń, co do których pracodawca: (i) nie jest źródłem finansowania przychodu, ani (ii) nie ma kontroli, ani wpływu na okoliczność przyznania świadczenia, ani (iii) nie ma kontroli, ani wpływu na wysokość świadczenia, ani (iv) nie staje się właścicielem środków pieniężnych będących przedmiotem świadczenia, ani ewentualnie ich ekwiwalentu.

Wskazując na powyższe zarzuty, apelująca spółka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku, orzeczenie co do istoty sprawy i uwzględnienie powództwa w całości, tj. ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonych w wysokości zadeklarowanej przez Spółkę w deklaracjach ZUS DRA za okres od stycznia 2008 r. do grudnia 2008 r., tj. bez uwzględnienia kwot napiwków oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania apelacyjnego oraz kosztów postępowania przed sądem I instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Alternatywnie, z ostrożności procesowej wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, z uwagi na nierozpoznanie istoty sprawy i konieczność przeprowadzenia pełnego postępowania dowodowego, z uwzględnieniem kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Ponadto, apelująca spółka wniosła o:

1. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu ze znajdującego się w aktach tożsamej sprawy pod sygn. akt: IX U 422/15 nagrania przebiegu posiedzenia przed Sądem Okręgowym we W.z 15 kwietnia 2015 r. w sprawie o sygn. akt: IX U 422/15, w części odnoszącej się do zeznań świadków I. J., S. Ś., B. B. oraz strony, za którą występował C. G. - na okoliczność faktów wskazywanych przez wnioskodawcę w odwołaniu oraz kolejnych pismach procesowych, gdyż w konsekwencji oddalenia wniosku Spółki o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z przesłuchania kluczowych świadków oraz strony, sąd I instancji pominął szereg okoliczności faktycznych kluczowych dla prawidłowego rozstrzygnięcia;

2. alternatywnie, w razie nieuwzględnienia przez tut. Sąd wniosku wskazanego w pkt 4 powyżej w części odnoszącej się do zeznań strony, za którą występował C. G. - dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron z ograniczeniem do przesłuchania strony powodowej, za którą aktualnie występuje S. Ś., prezes zarządu Spółki (adres do doręczeń: ul. (...), (...)-(...) W.), niesłusznie pominiętego przez sąd I instancji - na okoliczność faktów wskazanych powyżej; w szczególności na okoliczność różnicy pomiędzy napiwkami udzielanymi członkom obsługi kasyna gry oraz napiwkami udzielanymi w restauracjach, gdyż z uzasadnienia skarżonego wyroku wynika, że sąd I instancji uznał, że brak jest różnic pomiędzy tymi świadczeniami, orzekając na podstawie orzecznictwa sądowego, dotyczącego napiwków udzielanych w restauracjach (bez przeprowadzenia własnego wyводу prawnego);

3. alternatywnie, w razie nieuwzględnienia przez tut. Sąd wniosku wskazanego w pkt. 1 powyżej w części odnoszącej się do zeznań świadków I. J. - dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów z zeznań świadka I. J., oddalonego przez sąd I instancji - na okoliczności faktyczne wskazane przez wnioskodawcę w odwołaniu oraz w kolejnych pismach procesowych, w szczególności na okoliczność braku udziału Spółki w procesie gromadzenia i podziału napiwków;

4. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu ze znajdującego się w aktach tożsamej sprawy pod sygn. akt: IX U 489/15 nagrania przebiegu posiedzenia przed Sądem Rejonowym dla (...) w W., III Wydział Rodzinny i Nieletnich z dnia 26 listopada 2016 r., sygn. akt III Cps 1430/15, w zakresie zeznań R. L., który został przesłuchany w wyniku

odezwy Sądu Okręgowego we W.w tożsamej sprawie o sygn. akt IX U 489/15 - na okoliczności faktyczne wskazane przez powoda w odwołaniu oraz kolejnych pismach procesowych, a w szczególności na okoliczność charakteru napiwków otrzymywanych przez pracowników Spółki jako przychodu całkowicie odrębnego od przychodu z tytułu wynagrodzenia za pracę, braku udziału Spółki w zbiorze i podziale napiwków, braku tytułu Spółki do kwot napiwków, otrzymywania napiwków także przez osoby niezwiązane stosunkiem pracy ze Spółką, pochodzenia środków w postaci napiwków od gości kasyna a nie Spółki jako pracodawcy, braku działań Spółki w celu zachęcania gości kasyna do udzielania napiwków, braku ustalonego przez Spółkę regulaminu podziału napiwków, zasad podziału napiwków pomiędzy osoby je otrzymujące oraz sposobu wykształcenia się tychże zasad;

5. alternatywnie, w razie nieuwzględnienia przez tut. Sąd wniosku wskazanego w pkt 4 powyżej - dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań pracownika Spółki - R. L., Kierownika Kas, (adres do doręczeń: ul. (...), (...)-(...) W.) w trybie pomocy sądowej przez wyznaczony sąd w W.ze względu na to, że świadek mieszka i pracuje w W., zaś koszty dojazdu do W. (1) oraz ewentualnego noclegu są niewspółmierne do wartości przedmiotu sporu - na okoliczności faktyczne wskazane w pkt 4 powyżej, który to wniosek dowodowy został oddalony przez sąd I instancji;

6. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentu - pisma pracownika Spółki, P. B. (2) wysłanego przez niego, jako zainteresowanego, w tożsamej sprawie o sygn. akt IX U 116/15 prowadzonej z odwołania Spółki od decyzji ZUS wydanej w tym samym postępowaniu kontrolnym - na okoliczność (i) charakteru napiwków otrzymywanych przez pracowników Spółki jako przychodu całkowicie odrębnego od przychodu z tytułu wynagrodzenia za pracę, (ii) autora systemu podziału napiwków; (iii) zasad podziału i przyjętej hierarchii w grupie pracowników; (iv) perspektywy pracowników młodszych i niższych stopniem na decyzje pracowników starszych i wyższych stopniem, który to wniosek dowodowy został oddalony przez sąd I instancji; (w aktach sprawy);

7. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentu - protokołu posiedzenia Sądu Rejonowego dla (...) w W., VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, z 12 sierpnia 2015 r., sygn. akt VI Uo 14/15, w zakresie zeznań A. J., która została przesłuchana w wykonaniu odezwy Sądu Okręgowego we W.w tożsamej sprawie o sygn. IX U 343/15 - na okoliczności faktyczne wskazane w odwołaniu oraz kolejnych pismach procesowych, w szczególności na okoliczność braku udziału Spółki w zbieraniu, podziale i wydawaniu środków pochodzących z napiwków, który to wniosek dowodowy został oddalony/nie został rozpoznany przez sąd I instancji; (w aktach sprawy);

8. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentu - pisma pracownika Spółki R. L.wysłanego przez niego, jako zainteresowanego, w sprawie o sygn. IX U 489/15 prowadzonej z odwołania Spółki od decyzji ZUS wydanej w tym samym postępowaniu kontrolnym - na okoliczność (i) charakteru napiwków otrzymywanych przez pracowników Spółki jako przychodu całkowicie odrębnego od przychodu z tytułu wynagrodzenia za pracę, (ii) autora systemu podziału napiwków; (iii) zasad podziału i przyjętej hierarchii w grupie pracowników, który to wniosek dowodowy został oddalony/ nie został rozpoznany przez sąd I instancji; (w aktach sprawy).

Na podstawie art. 380 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 i 3 k.p.c., art. 227 k.p.c. i art. 473 § 1 k.p.c., Spółka wniosła również o rozpoznanie postanowień Sądu I instancji wydanych na posiedzeniu w dniu 8 marca 2016 r.

Strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna, gdyż wyrok Sądu pierwszej instancji odpowiada prawu. Sąd Okręgowy w oparciu o zgromadzone dowody dokonał prawidłowych ustaleń, nie naruszając zasady swobodnej oceny dowodów zawartej w art. 233 § 1 k.p.c.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do najdalej idącego zarzutu, a to zarzutu naruszenia art. 379 pkt 5 k.p.c., sformułowanego w pkt 5 apelacji, który to, jak wynika z uzasadnienia apelacji, skarżąca wiąże z naruszeniem art. 299 k.p.c. wskazać należy, że okazał się on niezasadny. Jakkolwiek przepis art. 299 k.p.c. przewiduje dopuszczenie dowodu z przesłuchania stron, gdy po wyczerpaniu środków dowodowych pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla

rozstrzygnięcia, to istotą tej regulacji jest przesądzenie subsydiarnego charakteru dowodu z przesłuchania stron, nie zaś określenie kolejności prowadzenia dowodów z uwagi na prawo stron do obrony ich praw. Z tych względów w przedmiotowej sprawie nie wystąpiły żadne okoliczności mogące świadczyć o pozbawieniu wnioskodawcy możliwości obrony jego praw.

W zakresie podniesionych zarzutów obrazy przepisów prawa procesowego, należy w pierwszej kolejności wskazać, że istota sporu w rozpoznawanej sprawie nie dotyczyła w istocie – wbrew twierdzeniom wnioskodawcy, a także zarzutom apelacyjnym dotyczącym naruszeń reguł postępowania dowodowego - ustaleń faktycznych (te w rzeczywistości pozostawały niekontrowersyjne), ale kwestii prawnych, tj. wykładni zawartej w art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych pojęcia „przychody ze stosunku pracy”. Poczynienie powyższego zastrzeżenia jest konieczne, z uwagi na podejmowane przez wnioskodawcę w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, jak i w apelacji, próby przeniesienia środka ciężkości sporu na kwestie faktyczne związane ze sposobem ustalania reguł podziału napiwków, kryteriów podziału, i samego technicznego sposobu odprowadzania zaliczki na podatek dochodowy od kwot napiwków.

Następnie, należy wskazać, że aby skutecznie zarzucić naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. skarżący powinien wskazać, jaki konkretnie dowód mający istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy sąd uznał za wiarygodny i mający moc dowodową albo za pozbawiony wiarygodności i niemający mocy dowodowej, i w czym przy tej ocenie przejawia się naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów. Kwestionowanie dokonanej przez sąd oceny dowodów nie może polegać jedynie na zaprezentowaniu własnych, korzystnych dla skarżącego ustaleń stanu faktycznego, dokonanych na podstawie własnej, korzystnej dla skarżącego oceny materiału dowodowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2002 r., sygn. akt II CKN 572/99, Lex nr 53136). Stwierdzić także należy, że jeżeli z materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., sygn. akt II CKN 817/00, Lex nr 56906).

Apelacja nie zawiera zarzutów naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. sformułowanych zgodnie z powyższymi wymogami i nie wykazuje, aby ocena dowodów oraz oparte na niej wnioski były dotknięte powyższymi uchybieniami. Niewątpliwie Sąd orzekający dokonał wszechstronnej oceny materiału dowodowego, gdyż miał na uwadze całokształt przeprowadzonych dowodów oraz wszystkie okoliczności ujawnione w sprawie. Zarzuty sformułowane w tym kontekście przez apelującego nie wpływają w żadnej mierze na ocenę istoty sporu, którą jest kwestia wliczenia do podstawy wymiaru składek ubezpieczonych – pracowników wnioskodawcy, otrzymywanych przez nich napiwków w okresach objętych zaskarżonymi decyzjami.

W sprawie nie ulega wątpliwości, że w świetle jednoznacznego brzmienia art. 78 ust. 1 pkt 3 ustawy z 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz.U. z 2015r., poz. 612) wnioskodawca jako podmiot prowadzący działalność w zakresie gier hazardowych jest obowiązany prowadzić rejestr napiwków w kasynie gry, według wzoru ustalonego w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 stycznia 2010 r. w sprawie dokumentacji prowadzonej przez podmioty prowadzące działalność w zakresie gier hazardowych (Dz.U. z 2010, Nr 8, poz. 57). Analogiczne uregulowania przewidywały poprzednio obowiązujące przepisy prawidłowo wskazane w uzasadnieniu wyroku Sądu pierwszej instancji. Obowiązek ten spoczywa na podmiocie prowadzącym działalność w zakresie gier hazardowych. Działalność w określonych obszarach musi poddana być wyjątkowo dokładnej kontroli ze strony organów publicznych. Brak takiej kontroli mógłby spowodować negatywne skutki dla państwa, a zwłaszcza jego budżetu. Efektywne zaś sprawowanie kontroli uzależnione jest od możliwości pozyskania odpowiednich informacji od podmiotów prowadzących daną działalność. Stąd też dodatkowe obowiązki ewidencyjne i dokumentacyjne nałożone na podmioty prowadzące działalność w zakresie gier i zakładów wzajemnych. Działalność w zakresie gier oraz zakładów wzajemnych jest w szczególności sposób reglamentowana i kontrolowana przez państwo – uregulowana przepisami ustawy z dnia 19

listopada 2009 r. o grach hazardowych. Takie podejście instytucji państwowych do gier oraz zakładów jest w pełni zrozumiałe, jeśli zważyć choćby na to, że działalność ta może być wykorzystywana do realizowania wielu zachowań sprzecznych z prawem. W szczególności może być ona źródłem legalizowania środków finansowych pochodzących z przestępstw (tzw. pranie brudnych pieniędzy). Ustawodawca, zdając sobie sprawę z powyższych zagrożeń, stara się im przeciwdziałać. Wyrazem tego jest m.in. nałożenie na podmioty prowadzące działalność w zakresie gier oraz zakładów wzajemnych szeregu dodatkowych obowiązków ewidencyjno-sprawozdawczych. Szerszy zakres obowiązku dokumentowania ma zapobiegać próbom legalizowania „brudnych pieniędzy” w działalności związanej z grami oraz zakładami wzajemnymi. W świetle powyższych obowiązków trudno byłoby przyjąć, że w zakresie funkcjonowania tego typu podmiotów ustawodawca mógłby pozwolić na jakąkolwiek dowolność i niekontrolowany przepływ bliżej nieokreślonych środków finansowych. Skoro ewidencjonowanie środków w postaci napiwków obciążało Spółkę, to nie można mówić, że nigdy nie uzyskiwała ona chociażby przejściowego władztwa nad tymi środkami.

W powyższym kontekście bezzasadne są również zarzuty apelacji, zmierzające do wykazania, że napiwek nie stanowi przychodu ze stosunku pracy, chociaż niewątpliwie jest to świadczenie uznaniowe i dobrowolne wręczone przez osoby trzecie. Jednak biorąc pod uwagę istotę sporu – wliczenie napiwku do podstawy wymiaru składek - należy odnieść się przede wszystkim do zapisów ustawy z 17 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U.2016.963), która w art. 18 ust. 1 stanowi, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1 - 3 i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10 z zastrzeżeniem ust.1a i 2 oraz ust. 4 pkt 5 i ust.12. Przepis art. 4 pkt 9 ww. ustawy zawiera definicję przychodu, wskazując na przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy oraz przychody z działalności wykonywanej osobiście przez osoby należące do składu rad nadzorczych, niezależnie od sposobu ich powoływania. Z przepisów powyższych wynika, że w przypadku pracowników podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowią przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy (art. 18 ust. 1 u.s.u.s.). Określenie, co stanowi, a co nie stanowi podstawy wymiaru składek, wymaga więc w pierwszym rzędzie sięgnięcia do przepisów ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U.2012.361), która w art. 12 ust. 1 wskazuje, że za przychody ze stosunku pracy w rozumieniu przepisów podatkowych uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych. Definicja przychodu w tym przepisie jest zakreślona tak szeroko, że pojęcie to obejmuje literalnie rzecz biorąc „wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne” i to bez względu na źródło finansowania tych środków. Zestawiając zatem art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych z pojęciem przychodu z art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, należy dojść do wniosku, że obciążeniu składkami na szeroko rozumiane ubezpieczenia społeczne (a w konsekwencji również na ubezpieczenie zdrowotne) podlegają „wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne” i to bez względu na źródło finansowania tych środków. Powyższy wywód prowadzi do wniosku, że jeżeli Sąd Okręgowy prawidłowo zakwalifikował, że określony przychód pracownika nie korzysta ze zwolnienia wymienionego w powołanym wyżej rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz. 1106 z późn. zm.) to podlega on oskładkowaniu.

Reasumując, Sąd Okręgowy słusznie przyjął, że sporne świadczenia stanowią przychód w rozumieniu art. 18 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych podlegający uwzględnieniu przy

określaniu podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. W konsekwencji podlegają one również uwzględnieniu do podstawy wymiaru składek:

- na ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe pracowników, bowiem w świetle art. 20 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe;
- na ubezpieczenie zdrowotne pracowników, bowiem w świetle art. 81 ust. 1 w zw. z art. 66 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U.2016.1793 j.t.) do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne stosuje się przepisy dotyczące pracowników określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Nieskutecznie także wnioskodawca podnosił w apelacji naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. Za ugruntowany bowiem można uznać pogląd, że powyższy zarzut podlegać może uwzględnieniu jedynie w tych wypadkach, gdy uzasadnienie wyroku nie zawiera elementów pozwalających na weryfikację stanowiska sądu; przy czym braki uzasadnienia w zakresie poczynionych ustaleń faktycznych i oceny prawnej muszą być tak znaczne, że sfera motywacyjna orzeczenia pozostaje nieujawniona, bądź ujawniona w sposób uniemożliwiający poddanie jej ocenie instancyjnej (tak np. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 30 września 2014 r., sygn. akt I ACa 940/14, oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2004 r., sygn. akt IV CK 417/02). W niniejszej zaś sprawie z powyższą sytuacją nie mamy do czynienia. Uzasadnienie wyroku sądu pierwszej instancji jest szczegółowe i niewątpliwie poddaje się ocenie instancyjnej. Z uzasadnienia tego bowiem wyraźnie wynikają motywy, jakimi Sąd pierwszej instancji kierował się, oddalając odwołanie od zaskarżonych decyzji. Sąd co do zasady również wskazał, jakie fakty uznał za udowodnione i fakty te uczynił podstawą swoich ustaleń oraz na jakich dowodach w tym zakresie się oparł. Co się zaś tyczy podstawy prawnej zaskarżonego rozstrzygnięcia, to nie sposób uznać, że i ona pozostała nie ujawniona przez Sąd pierwszej instancji, który wprost przecież wskazał na oparcie rozważań prawnych na art. 4 pkt 9, art. 18 ust. 1 i 2, art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz art. 20 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, § 1 Rozporządzenia MPiPS z 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, oraz na art. 12 ust. 1 i art. 9 ust. 1 u.p.d.o.f. Niewątpliwie także dla rozstrzygnięcia sprawy ma znaczenie orzecznictwo sądów administracyjnych, na które powołał się Sąd Okręgowy, mimo że dotyczy ono definicji przychodu z art.12 ust.1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Dodatkowo, w wyroku z 31 lipca 2012 r., sygn. akt II FSK 76/11, Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził, że pojęcie przychodów wymienionych w przepisie art. 12 u.p.d.o.f. należy rozumieć szerzej niż wyłącznie ściśle określone przychody ze stosunku pracy. W tak rozumianej definicji mieści się również wypłata napiwków wypłacanych w kasynach gry. Z uzasadnienia orzeczenia wynika, że zapadło na tle analogicznego stanu faktycznego. Sąd stwierdził m.in. że jeżeli środki w postaci napiwków, które są adresowane imiennie do określonego pracownika lub grupy pracowników trafiają do pracodawcy albo też pracodawca zbiera środki pochodzące z napiwków, a później przekazuje je pracownikom, którzy dokonują podziału między siebie, to napiwki te są przychodem ze stosunku pracy i podlegają opodatkowaniu łącznie z wynagrodzeniem za pracę, od których płatnik - ma obowiązek pobrania zaliczek na PIT, gdyż napiwki te przysługują pracownikom a nie innym osobom. Tak więc istnieje oczywisty związek między wykonywaną pracą a otrzymanym napiwkiem. Źródłem i podstawą wypłaty napiwków jest łączący pracowników z pracodawcą stosunek pracy. Napiwki te stanowią świadczenie uzyskiwane przez pracowników w związku z wykonywaniem pracy. Należy przy tym zwrócić uwagę na analogiczną, jak w sprawie niniejszej, argumentację płatnika, który akcentował po swojej stronie wykonywanie czynności jedynie o charakterze technicznym i dokonywanie podziału napiwków wyłącznie przez pracowników. Argumentacja ta nie przekonała ani Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego ani Naczelnego Sądu Administracyjnego. Podobne rozstrzygnięcie i poglądy zawiera wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 4 kwietnia 2012 r., sygn. akt II FSK 1747/10. W uzasadnieniu tego wyroku, wydanego również na tle zbliżonego stanu faktycznego, wskazano, że przychodami z szeroko rozumianego stosunku pracy są wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężna świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło ich finansowania, a w szczególności wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie

za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody bądź ekwiwalenty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona. W tak rozumianej definicji mieści się również wypłata napiwków wypłacanych w kasynach gry. W tym miejscu należy również wskazać, że z powyższych rozważań wynika także, że pojęcie wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w art. 78 § 2 k.p., ma charakter węższy aniżeli pojęcie przychodów ze stosunku pracy, które są zdefiniowane w art. 12 u.p.d.o.f., zaś „dodatki”, o których mowa w art. 12 ust. 1 u.p.d.o.f., nie stanowią pojęcia tożsamego znaczeniowo z „dodatkiem do wynagrodzenia” w rozumieniu przepisów prawa pracy (jak np. dodatki za pracę w godzinach nadliczbowych czy za pracę w porze nocnej). W wyroku z 9 maja 2006 r., sygn. akt II FSK 758/05, Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził, że w związku z konstrukcją otwartego katalogu świadczeń zaliczanych do przychodów ze stosunku służbowego, każda wypłata, którą otrzymuje pracownik w związku ze stosunkiem pracy, stanowi jego przychody z tego źródła, z których dochód podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym, chyba że są to świadczenia co prawda związane ze stosunkiem pracy, ale zwolnione od podatku na mocy odrębnego przepisu. Wojewódzki Sąd Administracyjny we W.w wyroku z 10 lutego 2005 r., sygn. akt I SA/Wr 1038/03, wyraził pogląd, że o zakwalifikowaniu świadczenia jako przychodu ze stosunku pracy, w rozumieniu art. 12 ust. 1 u.p.d.o.f., decyduje to, czy określone świadczenie może otrzymać wyłącznie pracownik w rozumieniu ust. 4 tego przepisu, czy również inna osoba niezwiązana tego rodzaju stosunkiem prawnym. Istotne jest więc to, czy istnieje związek prawny, lub też faktyczny, danego świadczenia z istniejącym stosunkiem pracy, przy czym, co należy podkreślić, za pracownika w rozumieniu ustawy uważa się osobę pozostającą w stosunku służbowym, stosunku pracy, stosunku pracy nakładczej lub spółdzielczym stosunku pracy (art. 12 ust. 4 u.p.d.o.f.). Naczelny Sąd Administracyjny, odnosząc się do przychodów z tytułu napiwków w kasynach gry, wskazał, że skoro podmioty zarządzające gry w kasynach gry są obowiązane ewidencjonować napiwki w rejestrze napiwków, który zawiera: liczbę porządkową, datę wpisu, wartość napiwków zgromadzonych danego dnia oraz imiona i nazwiska pracowników kasyna, którym są wypłacane te napiwki, wraz z wartością napiwków wypłaconych poszczególnym pracownikom kasyna, datą wypłaty napiwku i podpisem odbioru – to napiwki są przychodem ze stosunku pracy i podlegają opodatkowaniu łącznie z kwotami wynagrodzeń za pracę, od których płatnik ma obowiązek pobrania zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych. W wyroku z 14 listopada 2003 r., sygn. akt I SA/Łd 1493/02, Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził, że „w definicji przychodów ze stosunku pracy, wynikającej z art. 12 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, mieści się również wypłata napiwków wypłaconych w kasynach gry”. Podobny pogląd wyraził również Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 14 listopada 2006 r., sygn. akt II FSK 1416/05. W wyroku tym wprawdzie istotnie nie znajdują się (ani w sentencji, ani w uzasadnieniu) słowa „na kasynie jako płatniku ciąży obowiązek naliczania i odprowadzania zaliczek na podatek od napiwków zostawionych przez graczy dla pracowników kasyna” – niemniej jednak w uzasadnieniu tegoż wyroku wskazano, że WSA rozpoznający skargę podatnika „słusznie za podstawę wydania zaskarżonego wyroku przyjął ocenę prawną zawartą w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego Ośrodek Zamiejskowy w Łodzi z 14 listopada 2003 r.”, zaś zgodnie z tą oceną prawną „wypłata napiwków dokonywana w kasynach gry mieści się, świetle wykładni art. 12 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, w pojęciu przychodów ze stosunku pracy”. Posłużenie się więc w przedmiotowej sprawie przez Sąd Okręgowy, dla uproszczenia wyводу, swego rodzaju syntezą poglądów wyrażonych w wyroku II FSK 1416/05, nie może stanowić podstawy zarzutu, jakoby uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego oparte zostało na orzecznictwie przedstawionym w sposób wyrywkowy czy też zniekształcony.

Wszystkie powyższe rozważania prawne prowadzą do wniosku, że prowadząca kasyno Spółka niezależnie od sposobu rozdziału napiwków ma obowiązek pobrania zaliczek na podatek dochodowy.

W świetle powyższego bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy są podnoszone przez wnioskodawcę okoliczności, że nie ma on wpływu na udzielenie napiwków, ich wysokość, sposób i zasady ich podziału. Nie ma również znaczenia podnoszona przezeń okoliczność, że napiwki otrzymywały osoby niezwiązane stosunkiem pracy ze spółką, skoro ubezpieczona, której dotyczy zaskarżona decyzja była pracownikiem Spółki. Należy zaakceptować również pogląd wyrażony w roku Sądu Najwyższego z 9 września 2010 r., sygn. akt II UK 98/10, że wypłaty finansowane z napiwków doliczanych do rachunku regulowanego kartą płatniczą, wypłacane kelnerowi (pracownikowi) przez pracodawcę, na którego konto wpływają, z zachowaniem zasady, że kelner otrzymuje kwoty równoważne napiwkom zapłaconym kartą w jego rewirze, powinny być wliczane do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (art. 18 ust. 1 i art.

20 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm. oraz art. 12 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307 ze zm.). Wprawdzie rozstrzygnięcie zapadło na tle odmiennego stanu faktycznego, niemniej zawarta w uzasadnieniu tego wyroku analiza obowiązujących przepisów jest podobna, jak w orzecznictwie sądów administracyjnych dotyczącym kasyn gry, na które zresztą Sąd Najwyższy się powołuje.

Problem konstytucyjności przepisu art. 12 ust.1 w związku z art. 31 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych w związku z art. 2 w związku z art. 217 oraz art. 64 ust. 1 i 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie, w jakim pozwala on na uznanie za przychody ze stosunku pracy otrzymane przez pracowników spółki napiwki niebędące przychodem pracodawcy był przedmiotem skargi konstytucyjnej podmiotu prowadzącego kasyno z 28 lutego 2013 r., której postanowieniem z 29 kwietnia 2014 r., sygn. akt Ts 68/13, Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu. W stanie faktycznym sprawy zostało ustalone, że w związku ze świadczeniem pracy pracownicy skarżące otrzymywali napiwki w postaci żetonów do gry, które mieli obowiązek wrzucać do "tipboxów", ponieważ nie mogli przyjmować bezpośrednio napiwków od klientów. Na koniec dnia napiwki były komisyjnie wyjmowane z "tipboxów", liczone i wymieniane na pieniądze w kasie kasyna. Zebrana pula napiwków była dzielona pomiędzy pracowników przez kierownika sali, zgodnie ze zwyczajowo przyjętymi zasadami i przyznanymi punktami tipowymi. Pieniądze były wypłacane raz w miesiącu lub częściej za pokwitowaniem, po odnotowaniu w prowadzonym przez kasyno rejestrze napiwków danych personalnych pracownika kasyna, wartości wypłaconych napiwków i daty ich wypłaty. Spółka kwestionowała zgodność z Konstytucją przedmiotowej regulacji prawnej w zakresie, w jakim pozwala ona na uznanie za przychody ze stosunku pracy otrzymane przez pracowników napiwki niebędące przychodem pracodawcy. Zdaniem spółki kwestionowana norma prawna (a szczególnie użyte w omawianym przepisie sformułowanie „bez względu na źródło finansowania”) jest nieprecyzyjna, a przez to niejasna. Pozostawienie organom podatkowym swobody w rozstrzyganiu, co jest podstawą opodatkowania, narusza art. 2 w związku z art. 217 Konstytucji. Trybunał stwierdził, że zarzuty podniesione w skardze są oczywiście bezzasadne. W uzasadnieniu postanowienia wskazał, że skarżąca domagała się uznania za niekonstytucyjną normy, na podstawie której została zobowiązana do pobierania zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych z tytułu napiwków otrzymywanych przez jej pracowników w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych. Zdaniem spółki, niezgodne z Konstytucją jest obarczenie jej ekonomicznym ciężarem opłacania zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych, w sytuacji, w której napiwki te nie były przychodem spółki.

Tymczasem, zgodnie z zaskarżoną regulacją, uznanie danego świadczenia za przychód ze stosunku służbowego nie jest uzależnione od źródła finansowania tego świadczenia. Przepis stanowi bowiem, że za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń. Należy zatem uznać – w związku z tym, że katalog świadczeń zaliczanych do przychodów ze stosunku służbowego ma charakter otwarty – że każda wypłata, którą pracownik otrzymuje w związku ze stosunkiem pracy, jest jego przychodem z tego źródła, z którego dochód podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym (zob. wyrok NSA z 9 maja 2006 r., sygn. akt. II FSK 758/05). O zakwalifikowaniu świadczenia jako przychodu ze stosunku pracy w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy podatkowej decyduje zatem to, czy określone świadczenie może otrzymać wyłącznie pracownik. Istotne jest więc to, czy istnieje związek prawny, lub faktyczny, danego świadczenia z istniejącym stosunkiem pracy. Źródłem i podstawą wypłaty omawianego świadczenia jest stosunek pracy łączący pracownika z pracodawcą. Skarżąca domagając się tego, by za przychód pracownika ze stosunku pracy uznawać jedynie wypłaty, które wcześniej były przychodem pracodawcy, w istocie nie stawia zarzutu niejednoznaczności kwestionowanego przepisu, ale żąda stworzenia całkowicie nowej definicji przychodów ze stosunku pracy, opartej na innych zasadach kwalifikowalności.

Wziąwszy powyższe pod uwagę, Trybunał w sprawie Ts 68/13 uznał za oczywiście bezzasadny zarzut rozpatrywanej skargi konstytucyjnej dotyczący braku precyzji i jasności sformułowania „bez względu na źródło finansowania”, zawartego w zakwestionowanym art. 12 ustawy podatkowej. Trybunał Konstytucyjny zauważył ponadto, że analizowana skarga konstytucyjna we wskazanym wyżej zakresie nie spełniała również wymogu wskazania

konstytucyjnych wolności lub praw, których naruszenie zostało spowodowane zastosowaniem zaskarżonego unormowania. Przesłanki dopuszczalności skargi konstytucyjnej nie wyczerpuje bowiem odwołanie się do zasady demokratycznego państwa prawa (art. 2 Konstytucji) oraz zasady nakładania danin publicznych (wywodzonej z art. 217 Konstytucji). Orzecznictwo Trybunału jest w tej kwestii jednolite i nie pozostawia wątpliwości co do oceny rozpatrywanej skargi konstytucyjnej w zakresie jej podstawy. Trybunał przypomniał, że art. 2 Konstytucji wyraża zespół zasad ustrojowych, ale samodzielnie nie jest podstawą żadnej wolności ani żadnego prawa podmiotowego. Powołanie się zatem na zasadę demokratycznego państwa prawa zasadniczo nie może być samoistną podstawą skargi konstytucyjnej. Pogląd taki został wyrażony w postanowieniu pełnego składu Trybunału z 23 stycznia 2002 r. (Ts 105/00, OTK ZU nr 1/B/2002, poz. 60). Odwołanie się do powyższych zasad może mieć natomiast znaczenie wtedy, gdy skarżący wskaże prawo podmiotowe mające swoje źródło w innym przepisie Konstytucji, które zostało ograniczone na skutek naruszenia tychże zasad. W rozpatrywanej skardze skarżący nie wskazał jednak takiego prawa. Z kolei art. 217 Konstytucji jest jednym z elementów wyznaczających granice działalności ustawodawcy w nakładaniu obowiązków podatkowych. Podstawą dla ich wyznaczenia jest zasada państwa prawnego w aspekcie formalnoprawnym, w szczególności zasada wyłączności ustawy. W wypadku prawa podatkowego zasadę doprecyzowują dodatkowe wymogi, o których mowa w art. 217 Konstytucji. Ustanawiając te warunki, ustawodawca powinien również brać pod uwagę ograniczenia materialnoprawne wynikające z poszczególnych konstytucyjnych wolności i praw. Jednakże ze względu na zasadę powszechności opodatkowania wymagania te są mniej rygorystyczne. W wypadku skargi konstytucyjnej stwierdzenie, że ustawodawca naruszył konstytucyjne wymogi formalnoprawne, zawsze musi łączyć się ze wskazaniem konkretnej wolności lub prawa konstytucyjnego skarżącego, naruszonych przez zaskarżony akt normatywny. Analizując zarzut dotyczący naruszenia art. 64 ust. 1 i 3 Konstytucji Trybunał wskazał, iż skarżąca twierdzi, że nałożenie na spółkę obowiązku zapłaty zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych z własnych środków jest sprzeczne z tym przepisem ustawy zasadniczej, gdyż prowadzi do uszczuplenia majątku spółki i pozbawienia jej własności w tym zakresie. Wynikające z art. 64 Konstytucji prawo ochrony własności i innych praw majątkowych ma charakter konstytucyjnego prawa podmiotowego. Konstytucja nakłada jednak na każdego obowiązek ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie (art. 84 Konstytucji). Tym samym, w dziedzinie prawa daninowego, Konstytucja w znacznej mierze ogranicza możliwość pełnej ochrony praw majątkowych, o których mowa w art. 64 Konstytucji (por. postanowienie TK z 18 listopada 2008 r., SK 23/06, OTK ZU nr 9/A/2006, poz. 166).

Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, wpływ na sferę praw majątkowych należy do zasadniczej treści podatku (zob. wyrok TK z 5 listopada 2008 r., SK 79/06, OTK ZU nr 9/A/2008, poz. 153). Nie każda więc niekorzystna zmiana sytuacji majątkowej obywatela jest ograniczeniem jego prawa własności i innych praw majątkowych (zob. wyrok TK z 30 stycznia 2001 r., K 17/00, OTK ZU nr 1/2001, poz. 4 i przywołane tam orzecznictwo). Tak daleko idąca ochrona własności i innych praw majątkowych nie ma bowiem uzasadnienia w świetle przepisów Konstytucji (zob. wyrok TK z 11 grudnia 2001 r., sygn. SK 16/00, OTK ZU nr 8/2001, poz. 257).

Powyżej wyrażone poglądy znajdują zastosowanie również w sprawie niniejszej, biorąc pod uwagę zarzuty apelacji, dotyczące również naruszenia Konstytucji.

W przedmiotowej sprawie wnioskodawca powoływał się na wyrok Wojewódzkiego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 22 kwietnia 1993 r., sygn. akt VIII U 2718/92, w którym prawomocnie orzeczono, że otrzymywane przez pracowników Spółki napiwki nie są dochodem, od którego należy odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne, w szczególności z tego powodu, że napiwki takie nie są dochodem, dla którego uzyskania stosunek pracy stanowi tytuł prawny. W ocenie wnioskodawcy powyższe rozstrzygnięcie stanowi prejudykat wiążący zarówno organ rentowy i Spółkę - strony procesu zakończony ww. wyrokiem, jak również sąd rozstrzygający „nową” sprawę, która poza tym, że dotyczy innego okresu składkowego, ma tożsamy charakter.

Powyższe stanowisko apelującego nie jest uzasadnione. Artykuł 365 § 1 k.p.c., z którego wynika moc wiążąca prawomocnego orzeczenia w stosunku do sądu i stron, nie reguluje wprost przedmiotowych granic mocy wiążącej orzeczenia. Wyznaczając te granice należy mieć przede wszystkim na względzie, że wyrok jest rozstrzygnięciem o konkretnym przedmiocie procesu, którym jest określone świadczenie, jakie ma spełnić pozwany (dłużnik) na

rzecz powoda (wierzyciela). Sentencją wyroku objęte jest rozstrzygnięcie o żądaniach stron (art. 325 k.p.c.), którego faktyczne i prawne podstawy zawiera uzasadnienie (art. 328 § 2 k.p.c.). Z mocy wiążącej wyroku wydanego w sprawie o świadczenie korzysta jedynie rozstrzygnięcie, nie rozciąga się ona na kwestie pozostające poza sentencją, w tym ustalenia i oceny dotyczące stosunku prawnego stanowiącego podstawę żądania, o którym orzeczono. Moc wiążąca w zakresie ustanowionym w art. 365 k.p.c. odnosi się tylko do „skutku prawnego”, który stanowił przedmiot orzekania i nie oznacza związania sądu (i stron) ustaleniami zawartymi w uzasadnieniu innego orzeczenia. Taki pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 stycznia 2015 r., sygn. akt IV CSK 181/14, wskazując, że wynikająca z art. 365 § 1 k.p.c. moc wiążąca wyroku dotyczy związania sentencją, a nie uzasadnieniem wyroku innego sądu, czyli przesłankami faktycznymi i prawnymi przyjętymi za jego podstawę, gdyż zakresem prawomocności materialnej jest objęty tylko ostateczny wynik rozstrzygnięcia, a nie jego przesłanki. Oczywiście nie jest właściwą sytuacją, w której analogiczne stany faktyczne zostają odmiennie ocenione przez różne sądy. Nie uzasadnia to jednak poszerzania zakresu mocy wiążącej prawomocnego wyroku, natomiast nakłada na sąd rozpoznający sprawę później obowiązek szczególnie wnikliwego i rozważnego osądu, uwzględniającego także argumenty, które prowadziły do odmiennych wniosków oraz wyjaśnienia przyczyn odmiennej oceny. Już sama możliwość związania sądu innym rozstrzygnięciem jest ograniczeniem niezawisłości sędziowskiej i odstępianiem od podstawowych zasad obowiązujących w postępowaniu cywilnym – swobodnej oceny dowodów i bezpośredniości. Na właściwe wyznaczenie granic mocy wiążącej wyroku wpływa też prawidłowe rozumienie pojęcia ustaleń i przyczyn „prejudycjalnych”. W każdym postępowaniu cywilnym występują kwestie wstępne, które sąd rozstrzyga samodzielnie. Nie każda kwestia wstępna ma rangę kwestii prejudycjalnej w innej sprawie, nawet pomiędzy tymi samymi stronami, i nie każda kwestia wcześniej rozstrzygnięta ma znaczenie prejudycjalne w późniejszym postępowaniu. Badanie „prejudycjalności” wymaga uwzględnienia specjalnej zależności wyrażającej się w tym, że zachodzi konieczność rozstrzygnięcia jednej sprawy (zagadnienia), aby można było rozstrzygnąć inną sprawę (zagadnienie) albo gdy od wyniku prawomocnie rozstrzygniętej sprawy zależy wynik innej sprawy. Prejudycjalność charakteryzuje się określonym stosunkiem zależności, a jej konieczną cechą jest decydujące (przesądzające) znaczenie, jakie ma rozstrzygnięcie jednej kwestii dla rozstrzygnięcia kwestii wstępnej w innej sprawie. Przedmiotem rozstrzygnięcia w sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Wojewódzkiego z 22 kwietnia 1993 r. była decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału we W. z 28 kwietnia 1992 r. dotycząca składek od napiwków otrzymanych przez pracowników wnioskodawcy w latach 1990 – 1992. Niewątpliwie przedmiot procesu był taki sam, jak w sprawie niniejszej, ale dotyczył innych osób, innego okresu, jak i innych decyzji. Wbrew twierdzeniom wnioskodawcy rozstrzygnięcie nie zapadło w oparciu o analogiczne przepisy, bowiem w sprawie aktualnie rozpoznawanej zastosowanie znajdują przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązującej od dnia 1 stycznia 1999 r., a poprzednio było to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (Dz.U. z 1990r., Nr 7, poz. 41). W § 7 tego rozporządzenia wskazano, iż podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników stanowi dochód w gotówce i w naturze z tytułu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy, z wyjątkiem wskazanych w kolejnych punktach świadczeń. Definicja ta nie odnosi się do przychodu w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, a jej zakres pojęciowy jest węższy niż uregulowania aktualne. W związku z powyższym, spór w sprawie nie może podlegać ocenie analogicznej jak w sprawie, która toczyła się w 1993 r. Tym samym niezasadny okazał się podnoszony w apelacji zarzut naruszenia art. 365 § 1 k.p.c. (vide pkt 4 zarzutów apelacji).

Co się tyczy pozostałych zarzutów naruszenia prawa procesowego, należy podkreślić, że wbrew subiektywnemu przekonaniu apelującego nie wystąpiły one w istocie w ogóle w przedmiotowym postępowaniu.

Nie dopatrył się Sąd Apelacyjny naruszenia przez Sąd pierwszej instancji przepisu art. 207 § 6 k.p.c., 217 § 1, 2 i 3 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 235 § 1 i 2 k.p.c., art. 473 § 1 k.p.c. w zw. z art. 207 § 6 k.p.c. (vide: pkt 3 zarzutów apelacji).

Sąd Okręgowy bowiem, pomimo nieprzesłuchania w postępowaniu zawnioskowanego przez wnioskodawcę świadka R. L. ww. przepisów, odnoszących się do reguł dowodzenia, nie naruszył. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że podstawą faktyczną rozstrzygnięcia był całokształt materiału dowodowego, w tym dokumenty znajdujące się w aktach ubezpieczeniowych i osobowych ubezpieczonej, przesłuchanie W. P., T. M., B. M. i A. K. (2) oraz zeznania świadka

W. Z.. Oznacza to, że Sąd pierwszej instancji w oparciu o znane kodeksowi postępowania cywilnego środki dowodowe ustalił fakty wynikające z dowodów przez siebie przeprowadzonych.

Co się zaś tyczy oddalonych bądź pominiętych przez Sąd Okręgowy wniosków dowodowych, należy wskazać, że zgodnie z art. 217 § 3 k.p.c. sąd pomija twierdzenia i dowody, jeżeli są powoływane jedynie dla zwłoki lub okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione. W przedmiotowej sprawie Sąd pierwszej instancji słusznie uznał, że wszystkie sporne okoliczności sprawy zostały już wyjaśnione i zasadnie oddalił bądź pominął wnioski o przeprowadzenie dowodu z zeznań wskazanych przez Spółkę świadków oraz z przesłuchania strony; przy czym należy mieć na uwadze, że wyjaśnianie spornych okoliczności sprawy nie może być rozumiane jako aprobata dla kolejnych wniosków dowodowych strony tak długo, aż wykazana zostanie korzystna dla niej teza (tak np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 1997 r., sygn. akt II UKN 45/97). Nie sposób także mówić o naruszeniu przez Sąd pierwszej instancji przepisu art. 227 k.p.c., skoro Sąd ten ani nie przeprowadził dowodu na okoliczności niemające istotnego znaczenia w sprawie, ani też nie odmówił przeprowadzenia dowodu z uwagi na powołanie go do udowodnienia okoliczności niemających istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia (przyczyna tej odmowy umotywowana była odmiennie).

Niezrozumiały pozostaje zarzut naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 473 § 1 k.p.c., poprzez oddalenie dowodów z zeznań wskazanych świadków, skoro przepis powyższy stanowi przepis szczególny odnoszący się do postępowania dowodowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w myśl którego w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron. Oznacza to, że dowód z zeznań świadków i z przesłuchania stron jest dopuszczalny w zasadzie co do wszystkich faktów spornych lub niemożliwych do udowodnienia za pomocą dowodu z dokumentu, a nawet ponad i przeciwko osnowie dokumentu. W przedmiotowej sprawie Sąd pierwszej instancji nie zastosował powyższego ograniczenia dopuszczalności dowodu ze świadków i z przesłuchania stron.

Co się tyczy zarzutu naruszenia art. 6 k.p.c. w zw. z art. 219 k.p.c. poprzez pominięcie wniosku o połączenie do łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia wszystkich odwołań złożonych przez Spółkę od 596 decyzji – należy wskazać, że przepis art. 219 nie nakłada na sąd orzekający obowiązku uwzględnienia takiego wniosku, sąd ma jedynie możliwość skorzystania z tego przepisu. Przy czym przy ocenie możliwości czy też powinności skorzystania z instytucji połączenia spraw należy mieć na uwadze samą techniczną, organizacyjną, możliwość rozpoznania łącznie „wieloosobowych” spraw – jako że niestawiennictwo choćby kilku zainteresowanych skutkuje koniecznością wyznaczania kolejnych terminów rozpraw, co jest widoczne nawet w sprawach liczących nie po kilkuset, lecz po kilkunastu zainteresowanych.

Wobec uznania, że bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy są podnoszone przez wnioskodawcę okoliczności, że nie ma on wpływu na udzielenie napiwków, ich wysokość, sposób i zasady ich podziału, Sąd Apelacyjny pominął wnioski dowodowe zgłoszone w apelacji, gdyż istota sporu sprowadzała się do oceny prawnej charakteru napiwków, które, jak wynika z całości powyższych rozważań, stanowią przychód ze stosunku pracy, a zatem stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne ubezpieczonych.

W związku z powyższym Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł w oparciu o przepis art. 98 k.p.c. oraz § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 1, 2 i 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804).

SSA Barbara Pauter SSA Maria Pietkun SSA Danuta Rychlik-Dobrowolska

AdSz